

Rapportage vleermuisonderzoek IJsbaanweg 7 te Twello

Projectgegevens

Opdr. gvr.: Nikkels Projecten B.V.
Project: 20LAG04 IJsbaanweg Twello
Opgest.: K. Wegerif/J. Mossink
Contact: mossink@ruimtevooradvies.nl,
0683222610

Betreft: Vleermuisonderzoek
Locatie: IJsbaanweg 7 te Twello
Uitvoering: Ruimte voor Advies BV
Datum: 10-11-2020

1 Aanleiding en doel

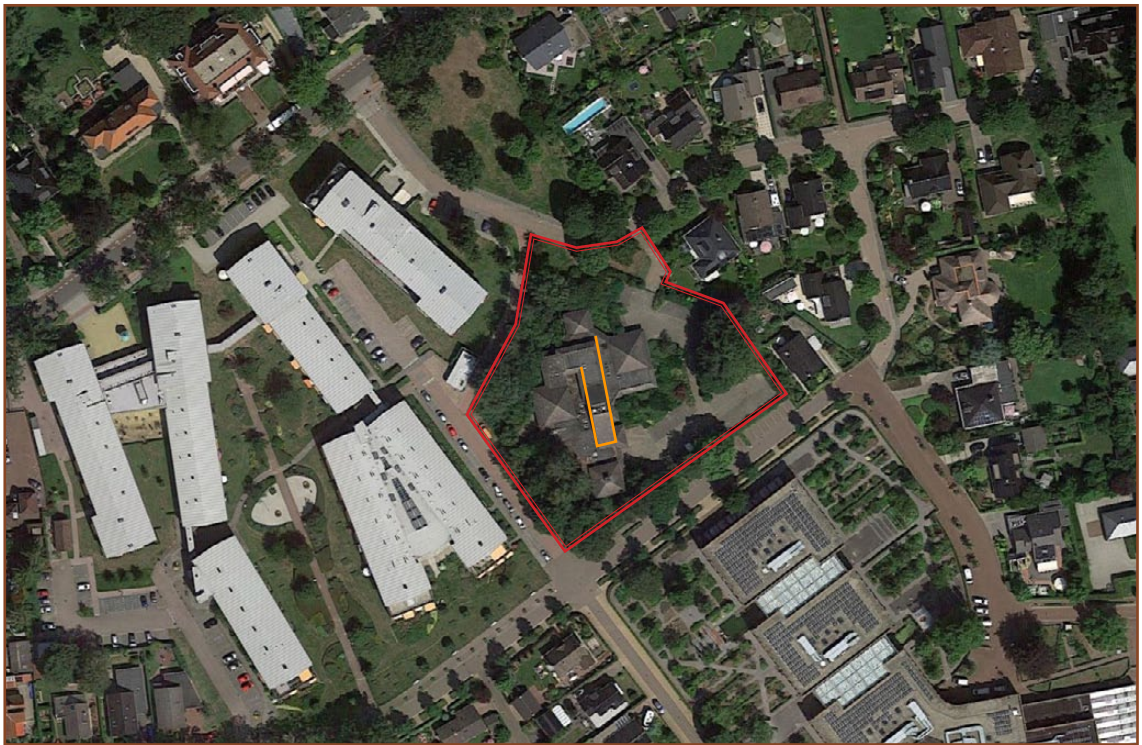
Onderhavige rapportage beschrijft de resultaten van een vleermuisonderzoek uitgevoerd op de locatie IJsbaanweg 7 te Twello. De initiatiefnemer is voornemens om op het terrein het bestaande bedrijfspand te slopen en vervolgens 7 patiowoningen te realiseren. Het bestaande pand betreft een pand van circa 1.150 m² aan de oostelijke rand van de bebouwde kom van Twello (afbeelding 1). In april 2020 heeft Dhr. J. Mossink, ecooloog van ruimte voor advies, een ecologische quickscan uitgevoerd om de mogelijke effecten van de ingreep op de beschermde natuurwaarden in kaart te brengen.

Het te slopen gebouw heeft stenen gevels en een dak bedekt met leipannen. De hoogte van het gebouw varieert van één verdieping tot twee verdiepingen met een zolder. Het dak bestaat uit een afwisseling van schuine en platte vlakken met in totaal vier piramidevormige opbouwen. Op een aantal plekken zijn de gevels deels bedekt met leipannen aangebracht op een constructie van panlatten. Open stootvoegen zijn her en der aanwezig maar deze zijn allen dichtgezet met bijenbekjes. De bestaande bebouwing op locatie zal gesloopt worden. Daarnaast zullen diverse bomen, struiken en hagen worden verwijderd. Alle ingrepen vallen onder de noemer "ruimtelijke ontwikkeling en inrichting".

Uit de quickscan is gebleken dat een deel van de bebouwing geschikt mogelijk geschikt is als vaste rust- en verblijfplaats voor diverse soorten gebouwbewonende vleermuizen, zoals gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Twee van de gevels zijn voorzien van leien op een panlatconstructie waar op meerdere plekken voldoende ruimtes aanwezig zijn waardoor deze locatie geschikt zijn als rust- en verblijfplaats. De overige delen van het pand zijn ongeschikt voor vleermuizen om te dienen als verblijfplaats. De geplande werkzaamheden leiden dus mogelijk tot aantasting of vernieling van beschermde soorten/verblijfplaatsen van vleermuizen.

Om vast te stellen of vleermuizen daadwerkelijk gebruik maken van het gebouw als verblijfplaats is gericht onderzoek uitgevoerd naar vaste rust- en verblijfplaatsen conform de richtlijnen van het Vleermuisprotocol 2017 (opgesteld door o.a. Netwerk Groene Bureaus en Zoogdiervereniging). Dat wil zeggen vijf gerichte, nachtelijke veldbezoeken in geschikte periodes (15 mei -15 juli en 15 augustus- 30 september) en bij gunstige weersomstandigheden om aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen te onderzoeken.

Hieronder volgt een beschrijving van de werkwijze, gevolgd door resultaten en advies.

Afb. 1.1: Luchtfoto plangebied (rood kader) met de geschikte gevels (oranje) aan de IJsbaanweg 7 te Twello, de te slopen bebouwing is geschikt voor vleermuizen als vast rust- en verblijfplaats. Bron: Aerodata Surveys International, GoogleMaps2020

Afb. 1.2: Globale ligging onderzoeksgebied (rode cirkel) ten opzichte van Twello. Bron: Aerodata Surveys International, GoogleMaps2020

2 Methode

2.1 Vleermuisonderzoek

Op de onderzoekslocatie zijn vijf gerichte vleermuisinventarisaties uitgevoerd (zie tabel 2.1). Het doel is om aan- of afwezigheid van verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuissoorten vast te stellen. Te verwachten soorten zijn gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en mogelijk ook laatvlieger. Het pand beschikt bij twee gevels of leien op een panlatconstructie. Op diverse plekken is tussen leien en panlat een spleetvormige opening aanwezig waardoor vleermuizen achter de leien kunnen komen en deze ruimtes kunnen gebruiken als vaste rust- en verblijfplaats. De bebouwing ter plaatse wordt gesloopt waardoor de mogelijke verblijfplaatsen worden verstoord en vernietigd. Van het pand zijn alleen de twee gevels met leien geschikt als verblijfplaats. Overige gevels en delen van het pand zijn ongeschikt. Om te bepalen of vleermuizen daadwerkelijk de gevels gebruiken en een negatief effect optreedt is vleermuis onderzoek noodzakelijk. Onderzoek naar essentieel foerageergebied en vliegroutes is niet nodig (zie quickscan). Voor het onderzoek zijn de richtlijnen van het meest recente Vleermuisprotocol (versie 2017) gevolgd. De inventarisaties zijn uitgevoerd door J. Mossink, ecooloog en R. Harleman, natuur- en landschapsdeskundige en beiden tevens vleermuisdeskundigen van bureau Ruimte voor Advies. Voor het vleermuisonderzoek is gebruik gemaakt van een zogenaamde batdetector met opnamefunctie (Batlogger M, & Echometer Touch 2 Pro met opname functie), verrekijker en zichtwaarnemingen.

Tabel 2.1 Overzicht inventarisatiemomenten vleermuizen IJsbaanweg 7 te Twello

Datum	Periode-Temp-Weer	Doel inventarisatie
21 mei 2020	21.37-00.40, 22-17°C, half bewolkt, ZO 2	Vleermuis zomer-/kraamverblijf
25 jun 2020	02.20-05.20, 13°C, helder, ZO 2	Vleermuis zomer-/kraamverblijf
14 jul 2020	22.00-00.35, 14-16°C, bewolkt, ZW 1-2	Vleermuis zomer-/kraamverblijf
08 sep 2020	23.05-01.05, 17°C, bewolkt, ZW 1	Vleermuis paarverblijfplaats
29 sep 2020	22.45-00.45, 12°C, bewolkt, ZW 1	Vleermuis paarverblijfplaats

3 Resultaten inventarisaties

3.1 Verblijfplaatsen vleermuizen

Tijdens de veldbezoeken zijn de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis passerend en foeragerend waargenomen. Er werden geen vaste rust- en verblijfplaatsen vastgesteld in het te slopen gebouw. Er zijn tijdens de veldbezoeken geen in- en uitvliegende vleermuizen waargenomen of ander gedrag dat kan wijzen op een verblijfplaats, zoals herhaaldelijk aan de gevel “plakken” of het gebouw zeer dicht naderen bij een potentiële invliegopening. De sloopwerkzaamheden leiden derhalve niet tot aantasting van beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen.

Tijdens het onderzoek op 21 mei zijn ongeveer 30 minuten na zonsondergang twee foeragerende gewone dwergvleermuizen en een foeragerende laatvlieger waargenomen langs de bomen aan de IJsaanweg. De gewone dwergvleermuizen foerageerden van 22.00 tot 22.35 rondom de bomen langs de IJsaanweg. Hierna werd geen activiteit op deze locatie vastgesteld van deze soort. Wel werd aan de noordrand van het plangebied een foeragerende gewone dwergvleermuis waargenomen. Er werden tot maximaal 2 exemplaren tegelijk foeragerend waargenomen van 22.10 tot 22.55 waarna zij vertrokken. Gedurende deze inventarisatie zijn zeven passerende laatvliegers waargenomen langs de IJsaanweg en drie rosse vleermuis hoog overvliegend boven het plangebied. Alle laatvliegers vlogen in oostelijke richting in rechte lijn langs de IJsaanweg, vermoedelijk op weg naar foerageergebieden ten oosten van de bebouwde kom.

Op 25 juni werden binnen en rondom het plangebied enkele foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. De vleermuizen foerageerden tot een half uur voor zonsopkomst zowel rondom de begroeiing langs de IJsaanweg als het bosplantsoen langs de westelijke en noordelijke terreinranden. Ook zijn een aantal passerende gewone dwergvleermuizen en laatvliegers waargenomen die in westelijke richting langs de IJsaanweg vlogen. De waarnemingen van het veldbezoek op 14 juli laten een soortgelijk beeld zien als de eerste onderzoeken. Tijdens het onderzoek werden foeragerende en passerende gewone dwergvleermuizen en laatvliegers waargenomen. De gewone dwergvleermuis werd 15 minuten na zonsondergang voor het eerst gehoord, de laatvlieger 5 minuten na zonsondergang waargenomen tijdens dit onderzoek. Dit duidt op verblijfplaatsen in de omgeving, vermoedelijk in de woonwijk ten westen van het plangebied gezien de vliegrichting tijdens de inventarisaties. De gewone dwergvleermuizen foerageerden ook nu weer in kleine aantallen rond de opgaande begroeiing langs de west-, oost- en noordgrens van het plangebied. Gedurende het onderzoek waren tot drie exemplaren gewone dwergvleermuizen tegelijk foeragerend aanwezig.

Tijdens het onderzoek naar paarverblijfplaatsen werd geen balts vastgesteld rondom het te slopen pand. Wél werden drie territoria van de gewone dwergvleermuis vastgesteld buiten het plangebied. Tijdens het veldbezoek op 8 september werd balts van een gewone dwergvleermuis waargenomen rondom de Meester Zwiersweg en rondom de basisschool De Wingerd. Daarnaast werd tijdens dit veldbezoeken foeragerende gewone dwergvleermuizen vastgesteld rondom de groenstructuur aan de rand van het plangebied. De laatvlieger werd tijdens dit veldbezoek foeragerend vastgesteld rondom het gazon ten noorden van het plangebied. Ook werden twee rosse vleermuizen hoog overvliegend waargenomen. Tijdens de tweede inventarisatie op 29 augustus werd balts waargenomen van de gewone dwergvleermuis tussen de IJsaanweg en Binnenweg en werd balts vastgesteld ten oosten van Meester Zwiersweg. Ook werd tijdens dit onderzoek een foeragerende rosse vleermuis boven het plangebied waargenomen.

Alle waarnemingen van de gewone dwergvleermuis zijn terug te herleiden naar verblijfplaatsen buiten het plangebied of vleermuizen die vanaf elders het plangebied passeren of aandeden om te foerageren. De gewone dwergvleermuis werd tijdens alle inventarisaties waargenomen. De laatvlieger had geen zichtbare interesse in het plangebied en is verder alleen passerend of kort foeragerend rondom de begroeiing aan de rand van het plangebied gehoord. Een verblijfplaats in het pand is uitgesloten. Laatvliegers zijn bij het uitvliegen (en soms ervoor) namelijk duidelijk te horen waardoor dit zeker was opgemerkt tijdens het onderzoek.

Conclusie

De te slopen bebouwing wordt niet gebruikt als vaste rust- en verblijfplaats. Ook werd geen balts waargenomen rondom het te slopen pand. De sloop leidt niet tot verstoring/vernielen van beschermde verblijfplaatsen van vleermuizen.

3.2 Foerageergebied en vliegroutes vleermuizen

In de quickscan werd al vastgesteld dat de ingrepen geen effect zullen hebben op essentieel foerageergebied en vliegroutes van vleermuizen. De begroeiing blijft grotendeels behouden en het plangebied zal tijdens en na de werkzaamheden nog geschikt blijven als foerageergebied. Voor de volledigheid zullen de bevindingen van de inventarisaties hier toch besproken worden. Het belang als foerageergebied is gering gezien het beperkte oppervlak en de vele alternatieven in de directe omgeving in de vorm van bosranden, bomenrijen en oppervlakte water. Van aantasting van essentieel foerageergebied is daarom op voorhand geen sprake.

Tijdens de veldbezoeken zijn drie soorten vleermuizen waargenomen, namelijk de gewone dwergvleermuis, de laatvlieger en de rosse vleermuis. De meest waargenomen soort is de gewone dwergvleermuis maar slechts in kleine aantallen, maximaal 3 exemplaren tegelijk. De vleermuizen foergerde tijdens alle veldbezoeken rondom de begroeiing aan de randen van plangebied. De laatvlieger is ook foeragerend waargenomen boven het deel gazon ten noorden van het plangebied. Daarnaast gebruiken de gewone dwergvleermuizen en de laatvlieger de begroeiing langs de IJsbaanweg om zich te verplaatsen tussen verblijfplaats en jachtgebied in westelijke- en oostelijke richting. Van de gewone dwergvleermuis werden maximaal 3 passerende exemplaren per veldbezoek waargenomen, van de laatvlieger waren dit maximaal 7 exemplaren per veldbezoek. De rosse vleermuis werd alleen kort hoog overvliegend of hoog foeragerend boven het plangebied waargenomen.

Het plangebied zelf is niet van grote waarde voor vleermuizen en is dan ook geen onderdeel van een essentieel foerageergebied voor de soortgroep. In de omgeving van het plangebied zijn voldoende en betere alternatieven voorhanden, zoals de begroeiing langs het Gedenkpad en Meester Zwiersweg of de omgeving rondom Het Holthuis en Hockfort Veenhuis.

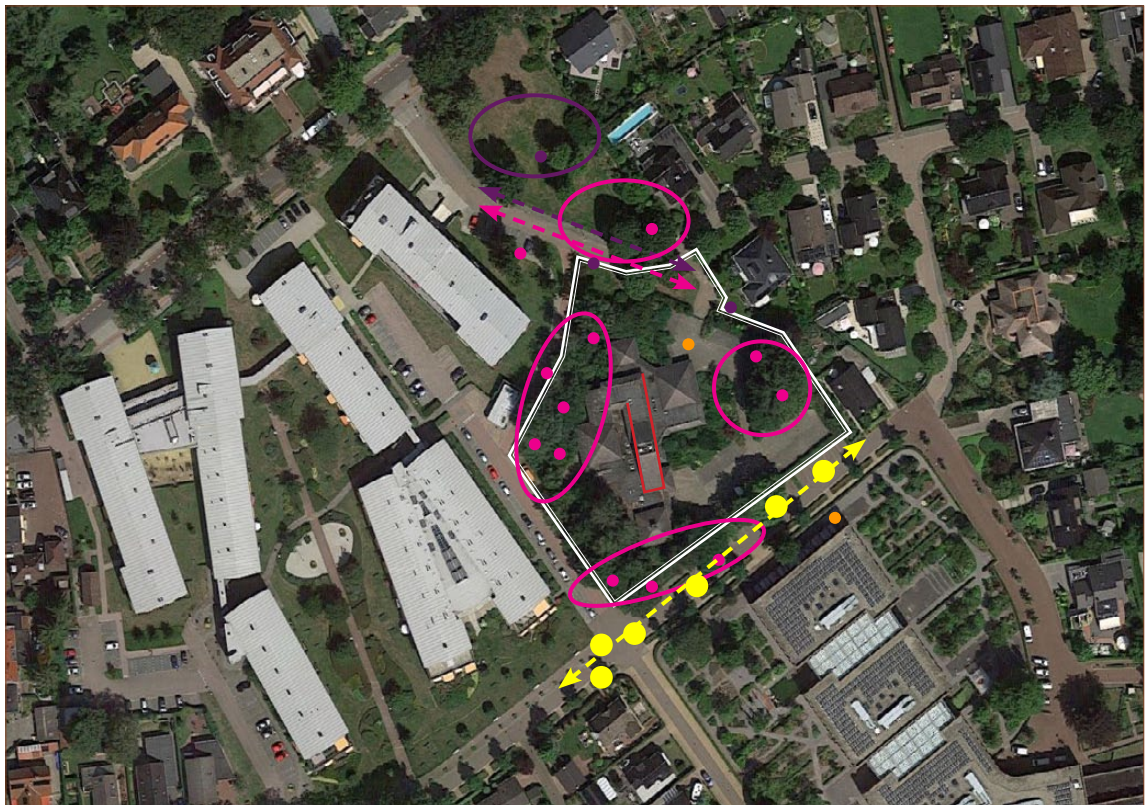
Het plangebied zelf wordt gebruikt als niet-essentieel foerageergebied. Voor de voorgenomen activiteiten worden enkele bomen gekapt maar een groot deel blijft behouden. Het plangebied blijft tijdens en na de werkzaamheden geschikt als foerageergebied, de functionaliteit van het plangebied blijft dus behouden. Wel dient tijdens de werkzaamheden en bij de nieuwe inrichting rekening te worden gehouden met lichtverstoring. Lichtverstoring dient voorkomen te worden volgens de algemene zorgplicht, Wet natuurbescherming, Artikel 1.11.

Geslotenheid en donkerte mogen daarom niet te veel worden aangetast om negatieve effecten op de functionele leefomgeving te voorkomen. Tijdens de werkzaamheden en bij de herinrichting

dient hier rekening mee te worden houden. Zo dient er spaarzaam te worden omgegaan met verlichting op en rondom de bebouwing. Wees spaarzaam met verlichting binnen het plangebied om lichtverstoring te voorkomen. Indien het gebruik van verlichting toch gewenst wordt dient te worden gebruikt gemaakt van zogeheten amberkleurige 'bat-lampen' of afschermende armaturen en met een beperkte verlichtingshoogte tot maximaal 3 meter. De verlichting mag ten alle tijden niet gericht zijn op de boomkronen. De kans op verstoring treedt alleen op in de schemering en nachtelijke uren in de actieve periode van vleermuizen (globaal april -november). Is het werken in de avond- en vroege morgenuren onvermijdelijk, dan zijn maatregelen met betrekking tot verlichting vereist. In de periode december -maart zijn vleermuizen normaal gesproken niet actief en zijn deze maatregelen niet nodig.

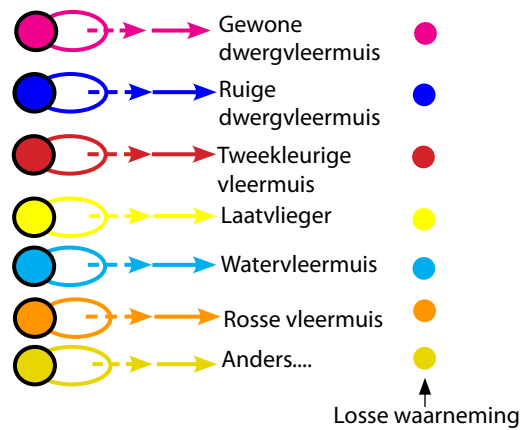
Conclusie

In het gebied zijn drie vleermuissoorten aangetroffen, namelijk de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis. Het plangebied zelf wordt gebruikt als niet-essentieel foerageergebied. Van een vaste vliegroute is in het plangebied geen sprake. Wel zijn passerende vleermuizen waargenomen langs de begroeiing langs de IJsbaanweg. Daarnaast zijn veel foeragerende vleermuizen vastgesteld rondom de begroeiing aan de grenzen van het plangebied. De ingreep zal geen effect hebben op het foerageergebied van vleermuizen onder de voorwaarde dat lichtverstoring voorkomen wordt. Tijdens en na de werkzaamheden blijft het plangebied geschikt als niet-essentieel foerageergebied. Lichtverstoring kan optreden door het werken in de nachtelijke uren en een permanente toename van licht. Lichtverstoring dient te worden voorkomen vanuit de algemene zorgplicht, Wet natuurbescherming, Artikel 1.11. Lichtverstoring dient voorkomen te worden door spaarzaam te zijn met verlichting en te werken buiten de actieve periode van vleermuizen.

Legenda

Verblijf-, foerageer-, passeerlocatie en vliegroute

Afb. 3.1: Aanwezigheid van beschermde soorten in 2020 in en rondom het plangebied (wit kader). In de te slopen bebouwing met de gevels die geschikt is als rust- en verblijfplaats (rode lijn) werden geen verblijfplaatsen vastgesteld. Bron ondergrond: GoogleMaps 2020

4 Conclusie en advies

4.1 Conclusie en advies vleermuizen

4.1.1 Verblijfplaatsen vleermuizen

- In het te slopen pand bevinden zich geen verblijfplaatsen van vleermuizen. Het pand wordt niet gebruikt als vaste rust- en verblijfplaats. Sloop van de bebouwing leidt derhalve niet tot verstoring of vernieling van vaste, jaarrond beschermde verblijfplaatsen van vleermuizen. De functionaliteit van overige belangrijke onderdelen van leefgebied zoals jachtbiotoop en verbindingfuncties wordt eveneens niet aangetast. Er is geen ontheffing Wet natuurbescherming nodig voor vleermuizen;
- Nieuwbouw biedt kansen voor vleermuizen. Naar verwachting is het mogelijk om op relatief eenvoudige en goedkope wijze ruimte te creëren voor vleermuizen. Het realiseren van verblijfplaatsen kan bijvoorbeeld door ruimtes achter gevelbetimmering of boeidelen toegankelijk te maken, in metselkasten toe te passen, open stootvoegen in spouwmuren etcetera. Op die manier kan de ingreep een positief effect hebben op (deels) gebouw bewonende vleermuissoorten die in de omgeving voorkomen (gewone dwergvleermuis en laatvlieger). Wanneer tijdens het aanvullend vleermuisonderzoek geen verblijfplaatsen worden aangetroffen betreft dit slechts een vrijblijvende aanbeveling en geen verplichting.

4.1.2 Foerageergebieden en vliegroutes

- De werkzaamheden en ontwikkelingen leiden niet tot het verstoren van een essentieel foerageergebied of vliegroutes van vleermuizen. Wel kan lichtverstoring leiden tot verstoring van foeragerende en passerende gewone dwergvleermuizen en laatvliegers. Vanuit de zorgplicht, Wet natuurbescherming Artikel 1.11, dient dit naar redelijkheid zoveel mogelijk voorkomen te worden. De begroeiing rondom het plangebied dienen hun functie als foerageergebied te behouden.
- De kans op lichtverstoring treedt alleen op in de schemering en nachtelijke uren. Werk daarom tussen zonsopkomst en zonsondergang. Is het werken in de avond- en vroege morgenuren onvermijdelijk, dan zijn maatregelen met betrekking tot verlichting vereist. Dit kan door het gebruik van amberkleurige verlichting en afschermdende armaturen en het beperken van de verlichtingshoogte tot maximaal 3 meter. In de periode december -maart zijn vleermuizen niet actief en zijn deze maatregelen niet nodig;
- Ook in de nieuwe situatie dient lichtverstoring zoveel mogelijk voorkomen te worden. Wees daarom spaarzaam met verlichting en voorkom lichtverstrooiing richting de omgeving. Beperk de verlichtingshoogte tot maximaal 3 meter en richt in de nieuwe situatie ten alle tijde de verlichting niet op de boomkronen.

4.2 Overige soorten

- Toekomstige broedgevallen van algemene broedvogels in de te slopen bebouwing zijn niet uitgesloten. Hiervoor geldt dat gewerkt dient te worden buiten het broedseizoen (15 maart - 15 augustus). Zie hoofdstuk 5 van de ecologische quickscan;

- Uiteraard geldt bij de uitvoering de algemene zorgplicht en overige aanbevelingen die volgen uit de quickscan. Aan de zorgplicht kan invulling worden gegeven door de sloop-/bouwwerkzaamheden met beleid uit te voeren. Geef dieren de kans om te vluchten door voor zover mogelijk in één richting en beheerst tempo te werken.

- Einde rapportage -